

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE
z dnia 2026 r.
w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąsa

Na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13) zarządza się, co następuje:

- § 1.** 1. Uznaje się za rezerwat przyrody pod nazwą „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąsa zwany dalej „rezerwatem”, obszar o powierzchni 95,36 ha, położony na terenie gminy Dzierzkowice, w powiecie kraśnickim, w województwie lubelskim.
2. Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci współrzędnych punktów jej załamania są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia.
3. Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci mapy są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia.
- § 2.** Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych systemu rozcięć erozyjno-denudacyjnych w różnym stadium rozwoju porośniętych lasem gradowym.
- § 3.** Określa się następujący rodzaj, typ i podtyp rezerwatu:
- 1) rodzaj rezerwatu - Krajobrazowy (K);
 - 2) typ i podtyp rezerwatu ze względu na dominujący przedmiot ochrony:
 - a) typ - Krajobrazów (PKr),
 - b) podtyp – krajobrazów naturalnych (kn);
 - 3) typ i podtyp rezerwatu ze względu na główny typ ekosystemu:
 - a) typ – Leśny i borowy (EL),
 - b) podtyp – lasów wyżynnych (lwż).
- § 4.** Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie.
- § 5.** Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 2026 r.

**POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY „GRABOWY LAS”
IMIENIA PROF. FLIORIANA ŚWIĘSA W POSTACI WSPÓŁRZĘDNYCH PUNKTÓW
ZAŁAMANIAW UKŁADZIE PL-1992¹⁾**

¹⁾ Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151 i 1824 oraz z 2025 r. poz.1019).

Lp.	X	Y
1	346413,26	715444,76
2	346387,04	715432,74
3	346379,78	715404,39
4	346318,29	715340,43
5	346272,80	715324,11
6	346254,99	715324,93
7	346242,30	715301,36
8	346226,97	715286,52
9	346199,11	715263,44
10	346162,02	715237,40
11	346134,65	715229,65
12	346100,20	715200,80
13	346078,77	715230,14
14	346074,65	715190,58
15	346047,12	715168,49
16	346090,15	715096,06
17	346090,25	715095,92
18	346091,32	715094,44
19	346101,77	715079,99
20	346111,16	715065,00
21	346118,15	715038,83
22	346132,69	715014,36
23	346180,29	714902,96
24	346237,23	714793,88
25	346296,77	714694,97
26	346315,18	714654,95
27	346310,94	714651,59
28	346313,07	714650,31
29	346351,91	714627,10
30	346384,28	714606,35
31	346417,56	714589,83
32	346431,91	714595,23
33	346444,66	714607,65
34	346470,70	714643,63
35	346499,06	714666,49
36	346514,51	714692,32
37	346524,81	714704,28
38	346568,52	714758,78
39	346606,43	714772,63
40	346597,86	714737,05
41	346573,05	714704,97
42	346572,06	714671,57
43	346585,85	714645,47
44	346597,86	714594,51
45	346570,02	714570,19
46	346599,64	714511,64
47	346567,99	714475,02
48	346550,81	714462,36
49	346550,16	714430,21
50	346550,11	714427,68
51	346578,16	714452,11
52	346666,94	714525,17
53	346708,66	714572,97
54	346774,88	714618,43
55	346791,24	714629,66
56	346842,81	714678,99
57	346851,96	714725,43

58	346877,62	714782,93
59	346896,11	714860,71
60	346899,62	714875,46
61	346914,64	714935,56
62	346934,27	714982,56
63	346961,72	715026,03
64	346995,61	715061,05
65	347019,95	715099,30
66	347052,82	715155,37
67	347093,11	715224,69
68	347105,92	715248,15
69	347129,80	715291,88
70	347135,75	715302,77
71	347158,63	715354,86
72	347163,86	715430,66
73	347170,87	715481,65
74	347180,06	715528,90
75	347192,91	715594,91
76	347197,15	715639,29
77	347194,49	715699,53
78	347185,96	715773,95
79	347192,38	715821,12
80	347221,97	715858,67
81	347269,33	715908,97
82	347258,91	715924,26
83	347309,99	715990,30
84	347321,74	716005,47
85	347365,74	716008,00
86	347421,50	716089,43
87	347442,45	716120,02
88	347468,43	716139,40
89	347453,36	716174,15
90	347430,72	716226,38
91	347429,21	716229,85
92	347425,04	716239,48
93	347419,85	716251,67
94	347418,98	716253,72
95	347418,05	716255,91
96	347417,87	716256,33
97	347408,70	716277,85
98	347407,44	716280,82
99	347361,63	716262,07
100	347293,12	716228,87
101	347263,41	716214,47
102	347249,03	716207,50
103	347166,63	716168,90
104	347091,40	716134,37
105	347062,77	716122,09
106	347015,34	716101,74
107	347011,03	716099,94
108	347001,96	716096,14
109	346921,33	716059,09
110	346892,83	716046,03
111	346828,80	716017,84
112	346927,44	715950,49
113	347032,03	715879,07
114	347092,98	715837,45
115	347081,41	715818,56

116	347035,76	715780,65
117	347027,20	715744,68
118	347015,21	715711,57
119	347004,33	715665,84
120	346996,60	715633,38
121	346995,23	715627,62
122	346973,53	715588,93
123	346966,48	715576,35
124	346941,64	715545,41
125	346892,30	715488,92
126	346860,31	715455,96
127	346814,46	715447,94
128	346768,57	715456,83
129	346753,33	715458,09
130	346717,19	715461,08
131	346677,41	715471,00
132	346650,97	715467,93
133	346631,33	715472,57
134	346616,19	715483,81
135	346604,24	715492,68
136	346574,15	715505,01
137	346544,52	715491,97
138	346489,39	715486,17
139	346465,92	715465,04
140	346457,89	715437,33
141	346433,34	715439,18
142	346427,21	715413,02
143	346425,09	715417,84
144	346413,26	715444,76

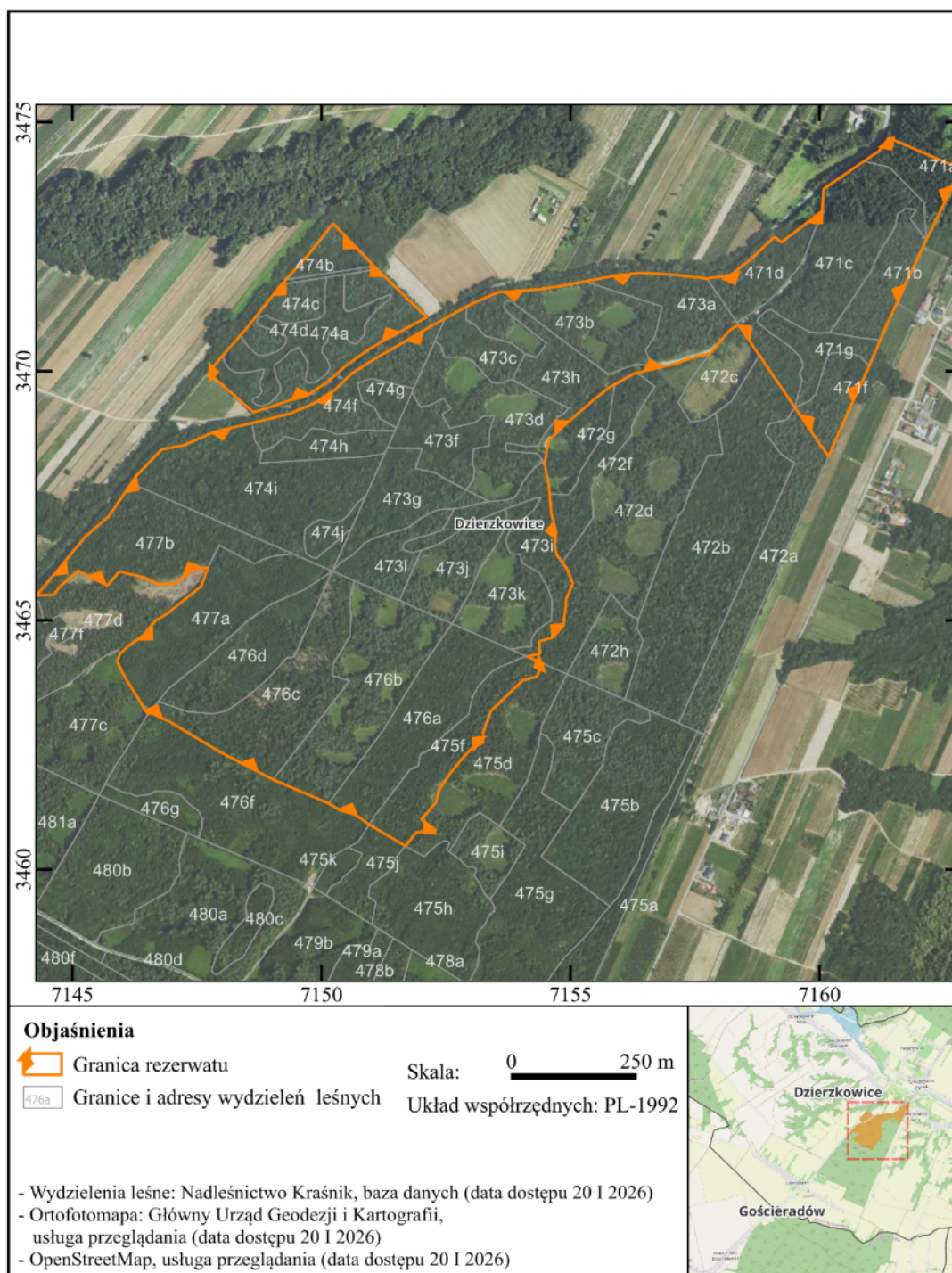
Enklawa 2

Lp.	X	Y
1	347204,38	715112,29
2	347202,00	715114,59
3	347190,10	715126,90
4	347114,77	715204,81
5	347113,97	715205,63
6	347108,30	715211,50
7	347068,17	715136,99
8	347042,25	715092,72
9	347010,29	715048,51
10	346978,54	715011,73
11	346951,68	714972,03
12	346940,86	714934,99
13	346919,19	714868,75
14	346917,87	714863,11
15	346997,14	714773,12
16	347031,33	714801,91
17	347040,35	714809,50
18	347072,22	714837,62
19	347089,05	714852,46
20	347132,66	714886,65
21	347174,22	714920,17
22	347177,01	714922,42
23	347183,61	714928,39
24	347234,84	714974,77

25	347296,47	715023,39
26	347211,42	715105,50
27	347204,38	715112,29

Załącznik nr 2
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 2026 r.

**POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY „GRABOWY LAS”
IMIENIA PROF. FLORIANA ŚWIĘŚA W POSTACI MAPY**

UZASADNIENIE

do zarządzenia Nr

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie

z dnia 2026 r.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13) uznanie za rezerwat przyrody obszarów następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem.

Rezerwat przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa jest położony w województwie lubelskim, w powiecie kraśnickim, na terenie gminy Dzierzkowice.

Fizjograficznie rezerwat zlokalizowany jest w granicach mezoregionu Wzniesienia Urzędowskie. Mezoregion ten należy do makroregionu Wyżyna Lubelska, który wchodzi w skład podprowincji Wyżyna Lubelsko-Lwowska, prowincji Wyżyny Polskie oraz megaregionu Pozaalpejska Europa Środkowa.

Całość gruntów rezerwatu „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa należy do Skarbu Państwa i jest administrowana przez Nadleśnictwo Kraśnik podległe Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Rezerwat tworzą wydzielienia leśne o numerach: 471a, 471b, 471c, 471d, 471f, 471g, 473a, 473b, 473c, 473d, 473f, 473g, 473h, 473i, 473j, 473k, 473l, 474a, 474b, 474c, 474d, 474f, 474g, 474h, 474i, 474j, 475f, 476a, 476b, 476c, 476d, 477a, 477b leśnictwa Zwierzyniec (według Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Kraśnik na lata 2026-2035).

Zgodnie z ewidencją gruntów i budynków powiatu kraśnickiego, rezerwat przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa swoim zasięgiem obejmuje działki ewidencyjne o numerach: 1348, 1350, 1351, 1365 oraz części działek o numerach 1352, 1353, 1354 położone w obrębie ewidencyjnym Dzierzkowice Góry o łącznej powierzchni 95,36 ha.

Celem ochrony rezerwatu przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa jest zachowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych systemu rozcięć erozyjno-denudacyjnych w różnym stadium rozwoju, porośniętych lasem grądowym.

Na obszarze przedmiotowego rezerwatu występują liczne, malownicze formy erozyjne tworzące zwarty system wąwozowy, z licznymi rozgałęzieniami o dużym zróżnicowaniu typologicznym. Rozcinają one vistuliańskie utwory lessowe i lessopodobne (w wielu miejscach do kredowego podłoża, odsłaniając opoki oraz wapienie margliste kampanu) i uchodzą do doliny rzeki Wyżnicy, już poza granicami rezerwatu. Porastają je lasy grądowe z licznymi gatunkami chronionymi w runie (groszek wschodniokarpacki, podkolan biały, parzydło leśne, wawrzynek wilczelyko, lilia złotogłów).

Jest to pierwszy rezerwat chroniący systemy wąwozowe na Wzniesieniach Urzędowskich. Formy tego typu są charakterystycznym elementem rzeźby krawędziowej w obszarach zdominowanych przez utwory pylaste (lessy, pyły lessopodobne). Tworzą one złożony system rozcięć erozyjnych (wądołów, debrzy, jarów, suchych dolin erozyjno-denudacyjnych), formujących pierzasty lub dendrytyczny układ krajobrazowy.

Idea objęcia ochroną przedmiotowego obszaru powstała już w latach osiemdziesiątych dwudziestego wieku, kiedy to prof. Florian Świąś opracował dokumentację do ustanowienia niniejszego rezerwatu przyrody pt. „Dokumentacja geobotaniczna projektowanego rezerwatu

Projekt nr 2

Grabowy Las w Nadleśnictwie Kraśnik”. Jednakże teren ten był przedmiotem zainteresowania naukowców jeszcze wcześniej, o czym świadczą publikacje naukowe np. „Rozwój wąwozów lessowych w okolicy Dzierzkowic na Wyżynie Lubelskiej pod wpływem gwałtownej ulewy w czerwcu 1969 roku”, Buraczyński Jan, Wojtanowicz Józef, Annales UMCS w Lublinie, 1971 r.

Rezerwat przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąsa położony jest w granicach Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jest pierwszym rezerwatem przyrody na terenie Gminy Dzierzkowice.

Rezerwat nazwano imieniem profesora Floriana Świąsa - osoby zasłużonej dla ochrony przyrody tego terenu i autora dokumentacji do utworzenia niniejszej formy ochrony. Będzie to służyło uczczeniu pamięci o nim, jako wybitnym specjalście w zakresie fitosocjologii i geografii roślin, orędowniku ochrony przyrody, długoletnim i bardzo cenionym wykładowcy i wychowawcy wielu pokoleń biologów.

Obszar rezerwatu przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąsa, przed uznaniem za rezerwat, wykorzystywany był przez mieszkańców okolicznych miejscowości do amatorskiego zbioru płodów runa leśnego, co nie jest w sprzeczności z celem ochrony rezerwatu i może być kontynuowane. Uwzględniając zapisy art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz wyżej wspomniany brak sprzeczności z celem ochrony rezerwatu przyrody „Grabowy Las”, w niniejszym rezerwacie zostanie dopuszczony zbiór jadalnych owocników grzybów oraz jadalnych owoców runa leśnego, co zapewni społeczeństwu możliwość dotychczasowego korzystania z lasu w tym zakresie. Zbiór ten dotyczy tylko grzybów nieobjętych ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408).

Ponadto rezerwat przyrody zostanie udostępniony do ruchu pieszego poprzez wyznaczenie ścieżki przyrodniczej na podstawie art. 15 ust 1 pkt. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zgodnie z którym w rezerwach przyrody zabrania się ruchu pieszego i rowerowego z wyjątkiem szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami istnieją mechanizmy prawne, które rekompensują gminie ograniczenia wynikające z lokalizacji rezerwatu przyrody na jej terenie. Mianowicie, zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1572 z późn. zm.), gminy na terenie których znajdują się rezerваты przyrody mogą otrzymać dodatkowe środki finansowe w ramach tzw. subwencji ekologicznej.

Ustanowienie rezerwatu przyrody na terenie Gminy Dzierzkowice wpisuje się w Strategię Rozwoju Ponadlokalnego obszaru Kraśnik i okolice na lata 2023-2027, z perspektywą do 2035 roku (przyjętą w dniu 22 czerwca 2023 roku Uchwałą Rady Miasta Kraśnik Nr LXVII/545/2023), która w obszarze środowisko do celów komplementarnych zaliczyła ochronę bioróżnorodności.

Z uwagi na wyżej wymienione warunki siedliskowe terenu oraz bogactwo gatunków roślin i zwierząt, obiekt w pełni spełnia definicję rezerwatu przyrody podaną w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody tj. obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W niniejszym akcie prawnym, wykorzystując dane systemu informacji przestrzennej, wprowadzono załączniki w postaci mapy rezerwatu oraz wykaz współrzędnych punktów załamania

Projekt nr 2

granic sporządzonych w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2024 r. poz. 342 z późn. zm.).

W niniejszym zarządzeniu określono jego rodzaj, typ i podtyp zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 60, poz. 533).

Nadzór nad przedmiotowym rezerwatem będzie sprawował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie.

Projekt niniejszego zarządzenia został opracowany w oparciu o Wytyczne Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie redagowania zarządzeń regionalnego dyrektora ochrony środowiska dotyczących rezerwatów przyrody.

Rezerwat przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa” został utworzony na wniosek Nadleśnictwa Kraśnik w ramach inicjatywy „100 rezerwatów przyrody na 100-lecie Lasów Państwowych”.

Projekt zarządzenia w sprawie uznania rezerwatu przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa został poddany konsultacjom społecznym.

Jednocześnie konsultacjom społecznym poddano projekt zarządzenia w sprawie wyznaczenia miejsca zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części w rezerwacie przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa oraz projekt zarządzenia w sprawie wyznaczenia ścieżki przyrodniczej do ruchu pieszego w niniejszym rezerwacie przyrody.

W ramach konsultacji wniesiono następujące uwagi...../nie wniesiono uwag do wyżej wymienionego dokumentu.

Funkcjonowanie niniejszego rezerwatu wymagało będzie nakładów finansowych związanych z koniecznością oznakowania granic niniejszego rezerwatu przyrody tablicami urzędowymi wynikającą z zapisów art. 115 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, co zostanie sfinansowane przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Lublinie przy wykorzystaniu środków zewnętrznych, np. WFOŚiGW w Lublinie. Ponadto wyznaczenie ścieżki przyrodniczej w rezerwacie wiązało się będzie z kosztami jej oznakowania i utrzymywania, co będzie finansowane przez Nadleśnictwo Kraśnik. Ponadto niezbędne będzie opracowanie planu ochrony, w terminie pięciu lat od ustanowienia rezerwatu, zgodnie z art. 19 ustawy o ochronie przyrody. Zadanie to zostanie sfinansowane przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Lublinie przy wykorzystaniu środków zewnętrznych, np. NFOŚiGW.

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia rezerwatu przyrody „Grabowy Las” imienia prof. Floriana Świąśa został zaopiniowany pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody, działającą przy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie, uchwałą nr ... z dnia 2026 roku.

Projekt niniejszego aktu prawa miejscowego, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 428), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego, pismem z dnia2026 roku, znak